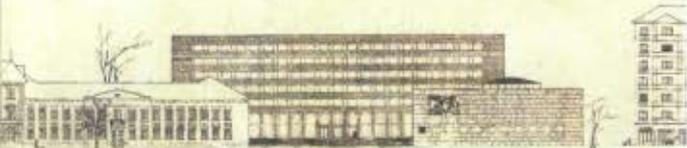

A KOHÓTI székház tervének korai változata, 1950. Építész Németh Pál, rajzoló Riedl Erzsébet. Reprodukció az Építészeti Múzeum gyűjteményéből / Early plan of KOHÓTI headquarters, 1950. Architect: Pál Németh. Reproduction from the collection of Hungarian Architectural Museum

1950 és 1954 között készült Németh Pál irodaháza a Krisztina körúton, a kor sztahnovista lendületéhez képest meglepően lassan. A tervek alakulását állandó figyelem és persze építő kritika kísérte: ideje volt, hogy az addig felépült modernista-kozmpolita tervezőirodái székházak után megszülessen a szocialista realista példa.

Párbeszéd

MATÁV-székház a Krisztina körúton

FOTÓ: HÁIDER ANDREA

A felújított főhomlokzat / The restored main facade

A kultúrterem oldalfalának részletrajza, Tálos Gyula eredeti rajza, 1952 / Detail of the side wall of the auditorium. Original drawing by Gyula Tálos, 1952

Oldalhomlokzat terve, Tálos Gyula eredeti rajza, 1952 / Side elevation. Original drawing by Gyula Tálos, 1952
REPRODUKCIÓ AZ ÉPÍTÉSZETI MÚZEUM GYŰJTEMÉNYÉBŐL / REPRODUCTION FROM THE COLLECTION OF HUNGARIAN ARCHITECTURAL

A Kohóipari Tervező Intézet terveiben hol a romantikus tömegformálást, hol az épületnek az eszmei tartalmat nem eléggé kifejező környezetbe állítását, hol a homlokzatok túlzott síkszerűségét kifogásolták. Németh Pál küzdött, de az épület megítélése egyre romlott. „Vagy nézzük meg Németh Pál KOHÓTI-székház tervét, ez is sok kritikát kapott, egyízben magától Orlov elvtárustól is. Tervezője több ízben átdolgozta, azonban, miután ez az átdolgozás nem a tervező álláspontjában lezajlott fordulat eredménye volt, az épület lényegében maradt az, ami volt: lélektelen, üres modernista skatulya.”

A KOHÓTI-székház az ún. szocreál korszakban született, de korántsem lett a szocialista társadalmi rend nagyságát és büszkeségét hirdető szocreál mű. A bírálók által felrótt hibájából – hogy „a modernista építészet skandináv változatát” műveli – viszont mai értékeink szerint számos erénye következett: az egyszerű szervezés, mely az irodarészek keretes beépítésének és a tárgyalótömb sarokra kiemelt tömegének a funkcionális logikájából eredt; a jól megválasztott ablak és falfelület ritmusnak az elviselhetőség határáig (de nem az unalomig) vitt ismétlése; az ablakkeretekből, a bejárati előépítményből és a tárgyalórész köburkolatából álló minimális, de mégis meglévő díszítés; vagy az épületnek vízszintesen hármastagozódást, és

így ház formát adó lábazat és a finoman kiképzett attika (vagy negatív párkány, ahogy annak idején Perényi Imre rosszállónak nevezte). Németh Pál romantikus részletképzésű újklasszicizmusa² – meg a beépített nem csekély légméret – ha nem is lenyűgözően monumentális, de tekintélyes megjelenést adott az épületnek.

Az épület adottságai más szempontból is jók voltak: a nagy épülethez nagy telek tartozott, s mindez Belbudán. Amikor 1996-ban az épületet 1992 óta lízingelő MATÁV-nak választania kellett, hogy az addig szétszórtan, különböző épületekben működő vezérgazgatóság számára a Belvárosban, valamely külső kerületben, esetleg a városon kívül keres megfelelő helyet, vagy a Krisztina körüti épületet újítja fel, a józan ész és a gazdaságossági számítások ugyanarra a döntésre vezettek. A váltás lehet jelképszerű is: az ötvenes években nehézipari létesítmények tervezésére készült épületben ma az egyre inkább az informatikára épülő távközlés, a jövő század technikájának irányítása kapott helyet.

A távközlés kapcsolatteremtés a térben, amire a hálózat lehetőséget ad, de azt már nem garantálja, hogy a technikai kapcsolaton túl más is létrejön. A távközlési cég megkísérelheti persze, hogy kapcsolatteremtő funkcióját beépítse arculatába: a MATÁV üzleti filozófiájának része az átláthatóság, a nyíltság, a kommunikációra törekvés. Az ingyen hívható Telefonos Ügyfélszolgálatához bejelentkezve az érdeklődő a billentyűk választásával kap különböző alapinformációkat, de eljuthat az élőben jelentkező munkatárhoz is, aki – erre képezték ki, mielőtt felvették – garantáltan kedvesen és türelmesen szól hozzá. Épületet létrehozni mégis több,

mint egy telefonos szolgáltatást megrendelni, nem elég hozzá a billentyűválasztós, de még a mosolygó hangú telefonos kapcsolat sem. A MATÁV-székház épületének sikere jórészt a párbeszédnek, a személyes és folyamatos párbeszédnek köszönhető.

Az egyik párbeszéd a tervező és a megbízó között, a másik a tervező és az épület között folyt. Tervező és megbízó kapcsolatában a megbízó részéről alapvető a bizalom, hogy az építész érti a dolgát, a tervezőnek pedig el kell fogadnia, hogy csak az épületet kell az utolsó szögig megterveznie, annak működését kialakítani többszereplős és hosszú folyamat. A MATÁV-székház építése keretében 9 alprojekt futott, s abból csak egy volt a „megvalósítás”, a tulajdonképpeni építés. Külön csoport foglalkozott az irodai munkahelyek ergonómiai megtervezésével, az épület informatikai, kommunikációs és irodatechnikai rendszerének a kialakításával, a biztonságtechnikai és komplex épületfelügyeleti rendszer kiépítésével és az épület majdani működtetésével. Végül a figyelem arra is kiterjedt – lásd kommunikáció – , hogy az építési munkák közben a szomszédos házak lakóit felkeressék és megnyugtassák, s a központ leendő dolgozóival (1000 munkahely létesült) folyamatosan konzultálva megnyerjék őket az ügynek, az új épület kínálta új munkakörülményeknek.

A tervező és az épület között párbeszédéről beszélni elsőre talán bizarrnak tűnik, hiszen csak az előbbi, az ember játszhat benne aktív szerepet.

Az újonnan lefedett belső udvar / The newly covered inner court

FOTÓ: VARGHA MIHÁLY

Az épületre – a kezdeti adottságra és a tervezés, az építés során egyre változóra – kellő alázattal és a megértés igényével tekintve az építész mégis „szóra bírhatja” munkája tárgyát. A KÖHÖTI/KOGÉPTEKVÉ-székház építészeti értékeinek felismerése és az ebből következő megtartási szándék volt az a fő érv, amely az épület homlokzati átalakítására kiírt meghívásos pályázat győztesének a Török Ferenc és Balázs Mihály által készített tervet hozta ki. Az így elnyert bizalomból következett a lehetőség a teljes épület terveinek elkészítésére.

Németh Pál épületére a funkcionális áttekinthetőség és a formai egyszerűség volt jellemző, Balázs Mihály ugyanebben a szellemben tervezte át a házat, a megváltozott igényekhez tiszta funkcionális rendet hozott létre. A meglévő épületrészekben maradtak az irodák: a Vára néző egykori tárgyalóterem reprezentatív tereibe költözött a vezérigazgatóság, a Krisztina körüli alacsonyabb belmagasságú részen kaptak helyet a vezetői szobák és tárgyalók, míg a másik három szárnyban nagyteremes irodákat alakítottak ki. Kikerültek viszont az épületből a sok helyet, szellőzést és intenzív külső kapcsolatot igénylő funkciók, mint a konyha-étterem és a mélygarázs, míg a konferenciaközpont bekerült az udvarba.

A felújított épület homlokzata az eredeti iránti tiszteletet mutatja, szinte minden elemét megőrizte, miközben ha lehet, még egyszerűbb lett. Maradt a köburkolat, a lábázat, az attikadisz – ott és úgy, ahogy volt. Ahol szükséges volt, új ablakot nyitottak, de a tervezőn kívül ma már senki nem mondaná meg, melyik az új, melyik a régi. Kívülről csak az előtető változott: a kétszintes, négyzetes kapuzat helyett most a középső 11 axis szélességében húzódik egy vízszintes tető, kivéttve a belső udvar szélességét és lefedve a mélygarázból felvezető külső lépcsőket. A ház belsejében a funkcionális átrendezésből is következően (a középfolyosóból oldalfolyosó, az irodákból helyenként nagyobb tégányú tárgyaló lett, az egykor szabadba nyíló homlokzat ma zárt térbe néz stb.) nagyobb a változás, de a lényeg ugyanaz: a formák képletszerűen egyszerűek, miközben a részletek pontosan átgondoltak.

Az ebből eredő feszültség – mintha nagylátószög-re és teleobjektívra találták volna ki a házat, miközben az épületet áttekintő emberi szem minden fókusz-távolságot használ – több ponton is megjelenik. A három hátsó irodaszárny homlokzata klasszikus lyukarchitektúra (a Krisztina körüli részen megmaradtak a kő ablakkeretek), fal-ablak-fal-ablak, de míg korábban látszódtak kintől a tokok és az osztások, most az ablakfelületek egyetlen üvegből vannak, s a filigrán keretet belülről káva mögé rejtették. A homlokzaton vakolat és üveg váltakozik, de az ablakmélyedésben ott van a fémszálon precízen megvezetett árnyékolóredőny. A belső udvar falfelületeit ugyanez

az egyszerű ritmus határozza meg, csak a két lépcsőháznál lesz sűrűbb az osztás – a nyílások itt valóban üresek, egyetlen díszük a finoman csiszolt, látszó erezetű fa könyöklőpárkány. A belsőből a falpillérek mögé lehet látni, a tér az irodák faláig terjed. A terrakotta színű felület a háttérbe húzódik, az ajtók szemöldökét nem látni, de a felső szalagablakokból fény szűrődik ki: valami mégis történik a fal mögött. Egyszerű ötlet, kicsi borzongás. Akárcsak a vezetői szárnyban az irodák flexibilitására kitalált megoldás. A szobákba vezető ajtók mindig párosával, egy falnyílásban helyezkednek el, s ha csak egyikre van szükség, a másik elem megmarad üvegezettnek, de nem nyitható. A folyosó ritmusa így nyugodtabb, s mintha a szobákba is be lehetne nézni. Belátni ugyan nem lehet, az üveg homokfűvott, az összes többi ajtó viszont tömör, így már ez is kihívás. Végül a bejárat elötét példája: a vasbeton lemez egyenletes ritmusban alátámasztott, csakhogy a középső négy elem nem pillér, hanem oszlop.

Az épületnek kétségtelenül a legizgalmasabb része a lefedett belső udvar, az aula. A történet szerint az üvegtető ötlete a gépészekről származik, akik a megoldástól energia-megtakarítást vártak. Lehet, de nem hiszem, hogy sokáig kellett gyözködniük az építész: az üveggel fedett belső tér kialakítása olyan kihívás, aminek nehéz ellenállni. Az üvegen át fent-

A főbejárat felújítás előtt / Main entrance before restoration

ről jön a természetes fény, ahogy a szabadban, de nem esik az eső, nem fúj a szél, miközben a tartószerkezet az égboltot hozza érzékelhető közelségbe: majdnem makrokozmosz. A MATÁV-székház aulájának fő funkciója a konferenciatermek befogadása. A funkcionális sor logikus: „külső” gyülekezőtér – a termék fedett, részben megvilágított előtere – a három, összekapcsolható konferenciater – technikai és kiszolgáló helyiségek. Ugyanez metszetben: a gyülekezőtérből kiemelkedő sík a konferenciatermek tetejeként fut fel, majd a kiszolgáló helyiségek fölött újra síkra váltva és visszaereszkedve pihenőtér lesz belőle. (A dolgozóknak szánt területen van kis tó, híd és fa, csak ember nincs – nem a szék hiányzik.)

A klasszikusan építkező, az udvar hossz tengelyére szervezett térsor már a házon kívül kezdődik. Az üvegezett ajtókon át látni a fényt, a nyomott bejáraton mielőbb igyekszik átjutni az ember, s újra a „szabadban” lenni. (Némi akadály a biztonsági őr, aki viszont segít megtalálni a vezérigazgatóságra vivő liftet.) A tér kitérül. A lefutó tető köríve egyenesen a konferenciatermekbe, és kicsit balra, az étterem felé terel. A jobb oldali medencéből kiemelkedő kőfalat a baloldalon fák ellensúlyozzák. Víz, kő, élő fa. Az üvegtetőt tartó acéloszlopok mint a faágak nyílnak szét, a konferenciaterem fapallókkal fedett ferde teteje mint a domboldal – könnyen jön az asszociáció: olyan, mint egy táj. Akár az is lehet, de biztosan nem akar az lenni.

Az aula formái és elemei az épület részei – mint ilyent, lehet őket nézni és birtokba venni: az udvar fái igaziak, de a vályúban csordogáló víz nem patak. Egészen közel lehet viszont hozzá menni és elnézni, amint a két oldalán csiszolt, de belül durván nagyolt kőfolyókában bukácsol a víz... Az épület csöndben lélegzik.

■ SIMON MARIANN

1. Benkhard Ágost: Építészeti tervezés a Kongresszus óta. Magyar Építőművészet 1953. 1-2.
2. Gádosor Lajos: Tíz év építészete a középületek kritikájának tükrében. Magyar Építőművészet 1955. 3-5.

Megbízó/Client: MATÁV Rt.

Projektvezető/Project manager: Török István

Építész/Architect: Balázs Mihály, Török és Balázs Építészeti Kft.

Pályázati terv/Competition plan: Török Ferenc, Balázs Mihály

Építész munkatársak/Fellow architects:

Bartók István, Fejérdy Péter – konyha, eng. terv/kitchen, approval plan
Somogyi-Soma Katalin, Benárd Aurél – aula kivitelezési terv/aula working drawing
Parádi Kornélia, Józsa Dávid – makett/model
Fuchs Zoltán – számítógépes feldolgozás/CAD

Építész szaktanácsadók/Architect consultants: H. Nagel, A. Ortmann

MATÁV Ingatlan Igazgatóság Építész Osztály, Szilágyi Antal

Kivitelezési tervek/Working drawing: Rády Építész Iroda Kft., Mónus János

Építész munkatársak/Fellow architects: Nagy Sándor, Maczák Johanna,

Szöke Zsuzsanna, Durkó Gábor, Zobor András, Rimely Károly

Számítógépes feldolgozás/CAD: Billing Tamás, Udvarhelyi Zsolt, Tóth Balázs

Tartószerkezet/Construction: MATÁV Ingatlan Igazgatóság Statikus Osztály,

Márton Béla, Gnádig András, Sziklai Ferenc

Belsőépítész/Interior design: Szemes Design Stúdió, Szemes István,

Gergely László, Zakariás András

Munkatársak/Fellow designers: Bendik Csaba, Dombi Miklós, Páhi András,

Pintér Tamás, Popovics István, Tamási Péter, Tóth Mihály Levente

Épületgépészet/Plumbing: ENCO Mérnöki Iroda Kft., Pfeninberger Ottó

Munkatársak/Fellow workers: Kovács Gyula, Dudás Tamás, Nyitrai György,

Papp János, Pásztor Tibor

Épületvillamosság/Electricity: HUNGAROPROJECT Mérnökiroda Kft.,

Rajkai Ferenc

Munkatársak/Fellow workers: Rozgonyi Judit, Solymos Viktor, Bíró Gábor,

Fodor Mihály, Harmath László, Hantos Gusztáv

Kertépítész/Landscape: Börcsökne Baráth Gabriella

Kivitelező fővállalkozó/Main contractor: Krisztina Iroda Kft.

Alapítók/Founders: Magyar Építő Rt., Borzásiné Danilovics Anikó

Középületépítő Rt., Szikszay János

Alvállalkozók/Subcontractors:

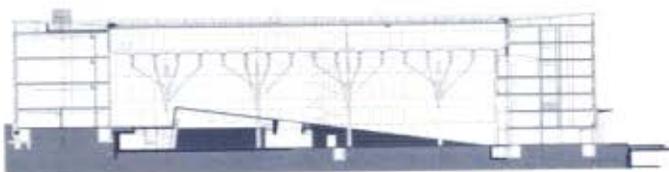
- A két alapító cég építészeti vezetőségei, üzemei, divíziói és kft.-i;
- Bohn Kft. – földmunkák, mélyalapozás/earthworks, footing
- Pillér 2000 Kft. – szerkezetépítés/structure
- Traverz Kft. – aula acélszerkezet/aula steel structure
- Reinhold és Mahla Kft. – aula üvegtető/aula glass roof
- Lehoczky Ép. Terv. és Kiv. Kft. – homlokzati nyílászárók/facade openings
- Reneszánsz Kft. – kőburkolatok/stone covering
- Patella Kft. – konferenciaközpont asztalosmunkái/joinery works of Conference Center
- Monolit 21 Kft. – konyha szerkezet-építése/kitchen structure

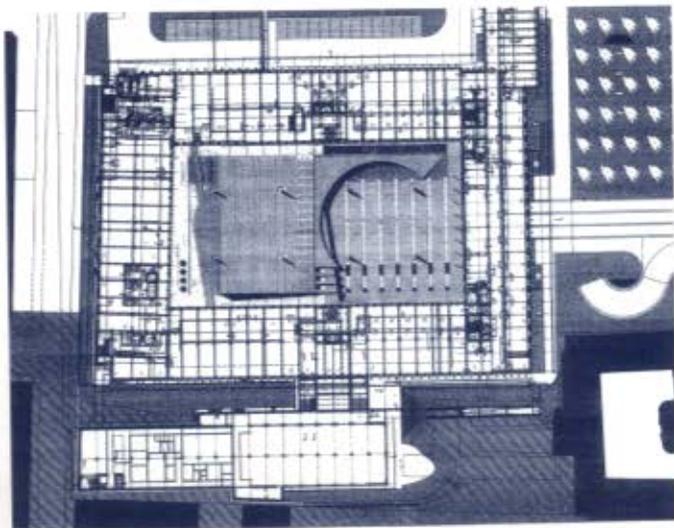
Az épület udvara felújítás előtt / The court before restoration

Főhomlokzat részlet / Detail of the main facade

Metszet az aulán keresztül / Section through the aula

Alaprajz / Floor plan

■ MATÁV head office in Krisztina körút

The office building in Krisztina körút designed by Németh Pál was built between 1950 and 1954, rather slowly compared to the Stalinist impetus of the age. The plans were followed by constant attention and, obviously, upbuilding criticism: it was high time the Socialist Realist example had been born after the construction of Modernist and Cosmopolitan designing office headquarters by then. Concerning the plans of the Metallurgy Industry Planning Office (Kohóipari Tervező Intézet, KOHÓTI), objections were raised against Romantic mass formation, the placement of the building into its environment not expressing the ideological content well enough, as well as the overly flatness of the façades. Németh Pál fought, but the perception of the building became increasingly worse. "Or, let us see the plans of the KOHÓTI head office by Németh Pál. It has received much criticism, even from Comrade Orlov himself once. The designer reworked it several times, but since the rework was not the result of a turn in the designer's position, it became what it was: an empty modernist box."

The KOHÓTI head office was born in the so-termed "Soc-Real" age, but it did not become a Socialist Realist work announcing the greatness and pride of the Socialist order. Its faults brought up by its critics (i.e. it pursues the "Scandinavian version of modernist architecture") resulted in several virtues according to our present evaluation. They include simple organization deriving from the functional logic of the framed development of office parts and the mass of the meeting block placed on the corner, the repetition of well chosen rhythm of window and wall surfaces until the tolerance limit but not until boredom, the minimum but still existing decoration constituting of window frames, entrance canopy and the stone covering of the meeting block, or the footing giving the building a threefold horizontal distribution, therefore a house form and the finely formed attic (or negative sill as Perényi Imre then termed it disapprovingly). Although the Neo-Classicism of Németh Pál with Romantic detail formation (and the considerable amount of built-in cubic space) did not make the building amazingly monumental, they gave it a significant appearance.

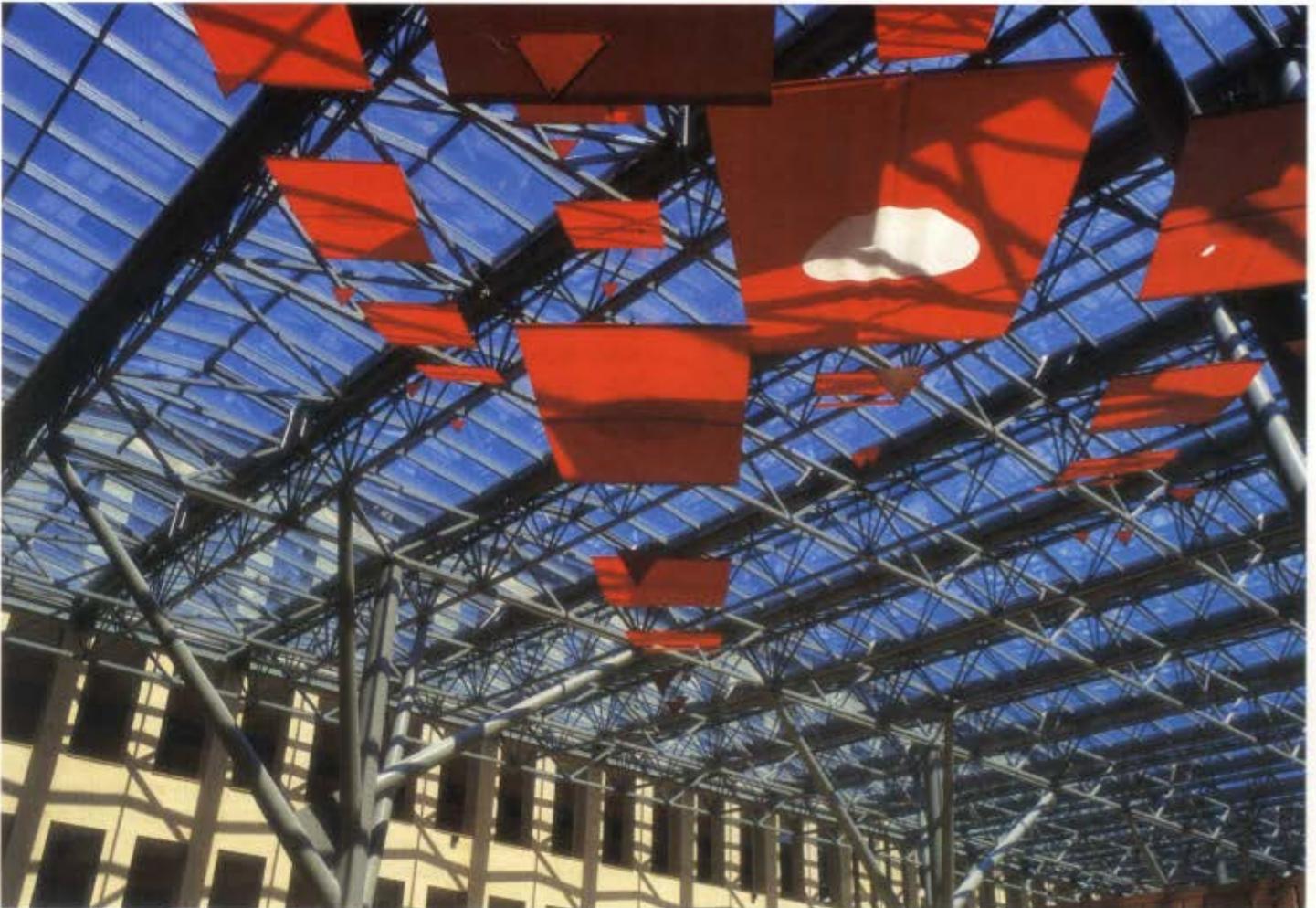
Oldalhomlokzat / Side facade

The characteristics of the building were good from other respects as well: the large building had a large plot in inner Buda. When in 1996, MATÁV, leasing the building from 1992, had to choose whether they look for a place suitable for their General Management, operating scattered in several buildings until then, in Downtown or in an outer district, possibly outside the city, or they renovate the building in Krisztina körút, common sense and economic calculations led to the same decision. The change might as well have a symbolic value: building constructed in the fifties for the design of heavy industry plants now accommodated the direction of telecommunications, increasingly built on information technology, i.e. the technology of the next century.

Telecommunications is establishment of connections in space, which is allowed by the network, but the establishment of anything else other than technical connection is not guaranteed. Obviously, a telecommunications company might attempt to build its connection establishment functions into its image: MATÁV's business philosophy includes transparency, openness, and strife for communication. Logging into the free Customer Service, customers receive basic information by pressing different keys, but they can access the live colleagues as well, trained before their employment to answer kindly and patiently at all times. However, the creating a building is still more than ordering a telephone service and for it, telephone connections with selectable keys or even smiling voices are not sufficient. The success of the MATÁV head office is mainly due to dialogue, i.e. personal and permanent dialogue.

One of the dialogues took place between designer and client, and the other one between designer and building. What is essential in the relationship of the designer and the client is that the architect understands his job, and the designer must accept that his task includes only the design of the building until the last detail; the formation of its operation is a multi-player and long process. There were 9 subprojects running within the frame of the MATÁV head office construction, from which "implementation", i.e. construction itself, was only one. Separate groups dealt with the ergonomic design of the office suites, the creation of the

Az udvar lefedés tetőszerkezete / Structure of the court covering

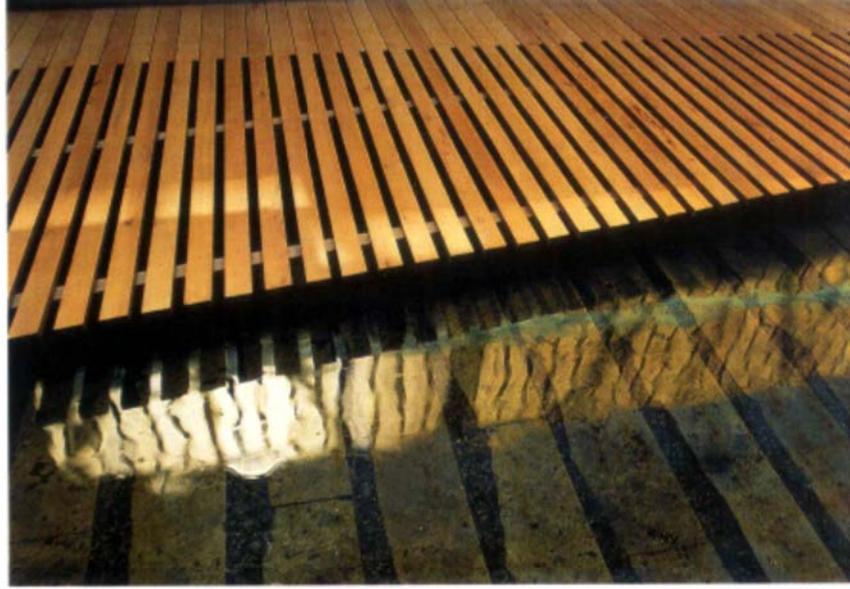

Az aula részlete / Aula detail

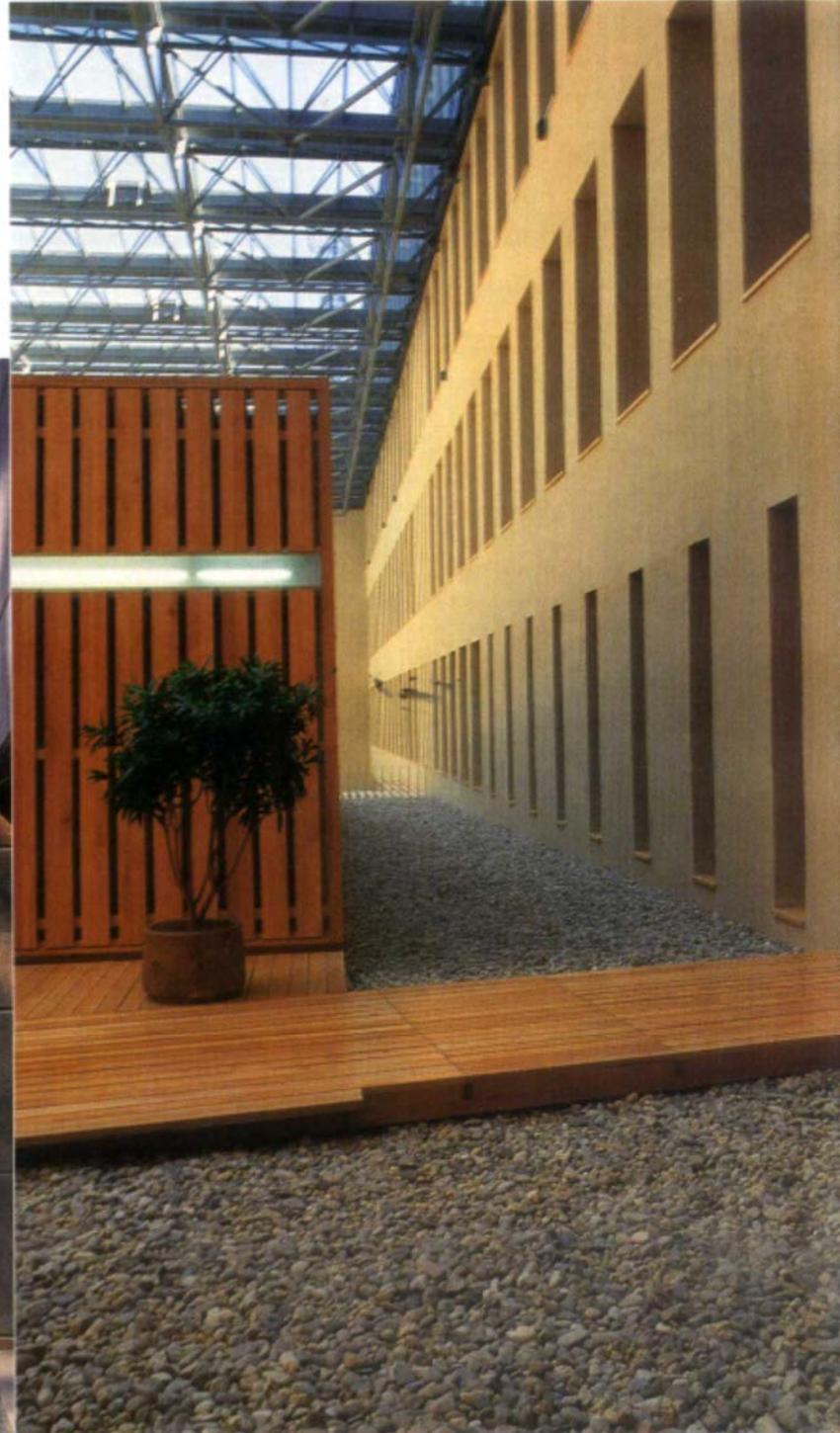
IT, communication and office technology systems of the building, the installation of security technology and complex building controlling system, and the future operation of the building. Finally, (see "communication") attention was paid to visiting and pacifying the residents of neighbouring houses, and to consulting the future workers of the head office (1000 new workplaces were created) in order to win them over to the case and the new working conditions offered by the building.

At first, it might seem bizarre to talk about dialogue between designer and building, since only the former, the human party can play an active role in it. However, seeing the building (the initially given and continuously changing one during the process of design and construction) with due humility and the need to understand, the architect can still make the building "speak". The recognition of the architectural values of the KOHÓTI/KOGÉPTERV head office and the resulting intention to preserve was the main arguments for the plan designed by Török Ferenc and Balázs Mihály to win the invitational plan competition announced for the façade reconstruction of the building. The opportunity for designing the plans of the entire building followed from the confidence thus gained.

Németh Pál's building was characterized by a functionally clear arrangement and simplicity of forms. It is in this same spirit that Balázs Mihály redesigned the house and created a purely functional order for the different needs. Offices remained in the same parts of the building: the General Management moved into the representative spaces of former meeting rooms looking over to Buda Castle, management and meeting rooms were placed in the part with lower internal height along Krisztina körút, while large space offices were created in the other three wings. However, functions requiring much space, ventilation and an intensive external connection, such as the kitchen / canteen and the underground parking place were moved out of the building, while the conference centre was moved into the yard.

A lefedett udvar részlete, híddal / Detail of the covered court with the bridge

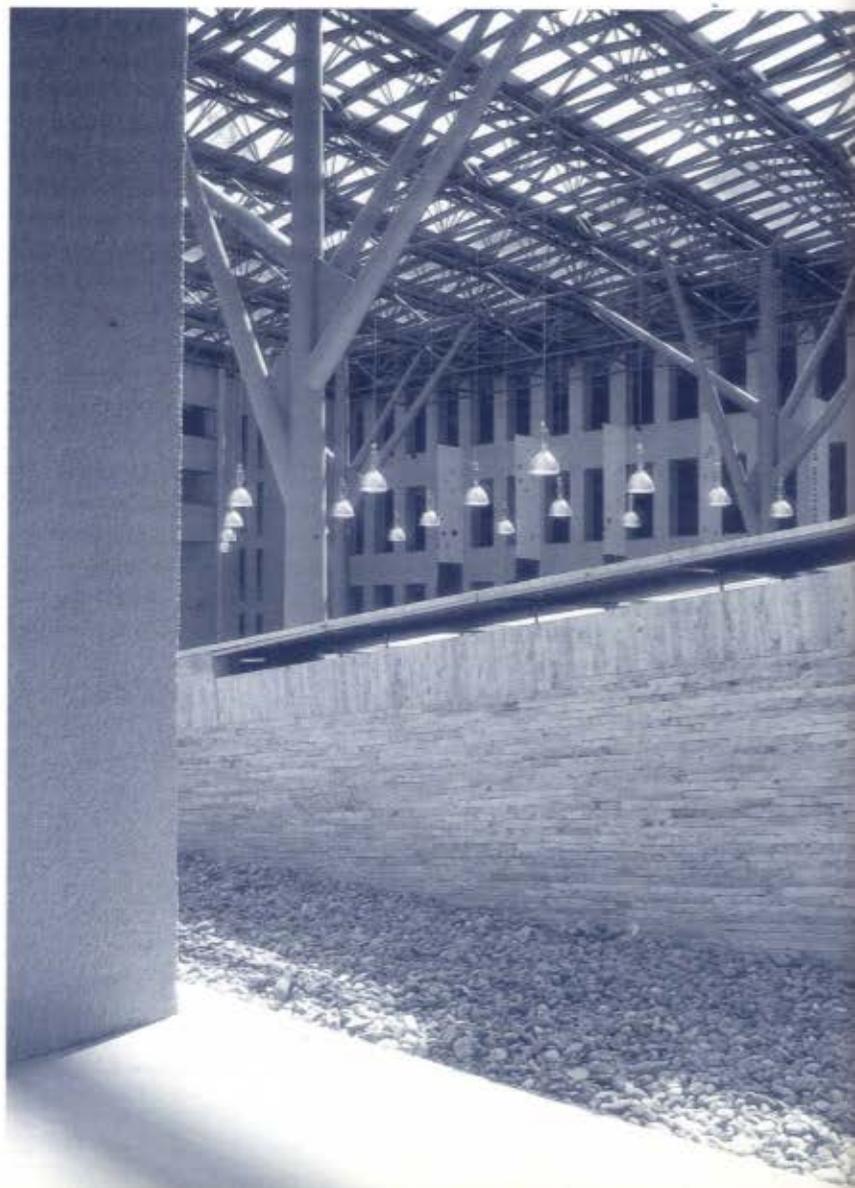
Aula részlet / Aula detail

The façade of the reconstructed building shows respect for the original and it preserved nearly all of its elements, while becoming even simpler if possible. The stone surfacing, the skirting board and the attic remained in the same place and way. New windows were opened where necessary; today, no one but the architect would be able to tell which is new and which is old. Only the canopy changed from the outside: instead of the two-level high square door, a horizontal plate is stretching at the width of the central 11 axes, displaying the width of the internal yard and covering the external stairs from the underground parking place. There are more changes in the interior of the house due to a functional rearrangement (the central corridor became a lateral one, offices sometimes became meeting rooms with larger space need, and the façade that formerly looked into the outdoor space now looks into an indoor one), but the essence is the same: forms are as simple as formulas, while details are always accurately thought-out.

The resulting tension (as if the house was conceived for wide angle and telephoto lenses at the same time, while human eye surveying the building uses every focal length) appears in many places as well. The façades of the three office wings in the back are classic hole-architectures (stone window frames remained on the Krisztina krt. façade), wall-window-wall-window. However, while formerly window cases and divisions were visible from the outside, window surfaces are now composed of a single glass and the thin frame is hidden behind a rim from the inside. Plaster and glass alternate on the façade, and shading shutters led accurately on metallic lines are there in the window hollows. The wall surfaces of the internal yard are determined by the same simple rhythm except that the division becomes denser at the two staircases – the openings are really empty here and their only decoration is the finely polished wooden sill with visible graining. From the interior, one can see behind the wall pillars and the space extends to the offices. The terracotta-coloured surface withdraws into the background; the lintels of the doors cannot be seen, but light filtrates through the upper banner windows: something still happens behind the walls. Simple idea, a bit of shiver. The same way as the solution found for the flexibility of the offices in the management wing. Doors leading to the rooms are always paced in pairs in the same wall opening, and if only one is needed, the other element is left glazed and cannot be opened. Thus, the rhythm of the

24

Aula belső tere / Interior of the aula

corridor is calmer, and one has the feeling as if the interior of the rooms could be seen. However it is not possible due to the unblasted glasses, but all other doors are plain, still being a challenge. Finally, the example of the canopy: the reinforced concrete plate is supported in a uniform rhythm, however the four central elements are not pillars but columns.

The most exciting part of the building is obviously the covered inner yard, that is the assembly hall. According to the story, the idea of the glass roof came from building engineers, expecting energy saving from the solution. It may be, but I do not think they had to persuade the architect for a long time: the creation of an inner space covered with glass is a solution that can be hardly resisted. Like outdoors, natural light comes from above through the glass, but there is no rain and wind, while the supporting structure brings the sky to a reaching distance: almost a macrocosm. The main function of the assembly hall of the MATÁV headquarters is to provide room for the conference halls. The line of functions is logical: "external" gathering place – the covered and partly lit anteroom of the halls – the three conference halls that can be opened in one – technical and service rooms. The same thing in inter-section: the surface elevated from the gathering space ascends as the roof of conference halls to become an even surface above the service rooms and descending back to form a resting place. (In the area intended for workers, there is a small lake, bridge and tree, however there are not any people – not because the lack of chairs.)

The classically built row of spaces planned on the longitudinal axis of the yard starts already outside the house. Light can be seen through the glazed windows, and one wants to be over the oppressed entrance and be "outdoors" as soon as possible. (The security guard constitutes some hindrance, but he helps find the lift to the general management). The space widens. The circular line of the descending roof directs straight to the conference halls and slightly left, towards the canteen. The stone wall rising from the pool on the right is counterbalanced by trees on the left side. Water, stone, live wood. The steel columns holding the glass roof open like branches of a tree, and the inclined roof of the conference room covered with wooden planks is like a hillside... associations come easily: it is like a land-scape. It could as well be it, but it is sure it is not intended to be it.

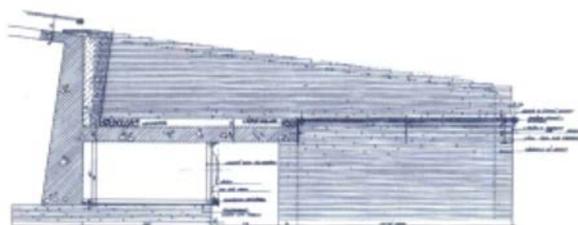
The forms and elements of the assembly hall are parts of the building – they can be regarded and occupied as such: the trees of the yard are real, but the water flowing in the trough is not a brook. On the other hand, one can go very close to it and see how water stumbles in the small stone riverbed grained on the two sides but left coarse in the inside... The building breathes in silence.

■ MARIANN SIMON

1. Benkhardt Ágost, *Architcture Convention, Hungarian Architectural Design since the Convention, Hungarian Architecture, 1953, pp.1-2.*
2. Gáboros Lajos, *Ten Years of Architecture Reflected in the Criticism of Public Buildings, Hungarian Architecture, 1955, pp.3-5.*

Oldalhomlokzat részlet / Side facade detail

Belső előtétő terve / Plan for the inner canopy

Aula melletti folyosó / Corridor close to the aula

